

JAUME BARTUMEU CASSANY
President de Progressistes-SDP

El declivi no és ineluctable

No es pot endeutar l'Estat sense ordre ni concert

En converses amb amics surten sovint, els darrers mesos, unes consideracions pessimistes que es podrien sintetitzar així:

“Tot i els seus recursos i potencialitats i la seva gran història, Andorra està inexorablement abocada al declivi”.

“Nosaltres ja tenim una edat i, si ens mantenim en bona salut, no viurem malament. Hem assegurat als nostres fills un bon nivell d'instrucció, una professió, i hem fet que aprenguessin idiomes. Si no hi ha ensurts, això es transmetrà als nostres nets. Però fa por que no hagin de fer com molts dels nostres pares als anys quaranta i cinquanta del segle passat: marxar a viure i treballar fora d'Andorra”.

Aquestes reflexions, cada dia més nombroses i coincidents, ens porten a certa tristesa.

I d'aquí sorgeixen diverses preguntes:

–Quins ideals transmetem als nostres fills?

–No existeixen possibilitats de millorar, i molt, la societat en la qual vivim?

–I per què no busquem la manera de defensar-les en el país, no tenim els nostres afectes i les nostres arrels?

Andorra no va bé, està malmenada, és cert, però cap declivi és ineluctable.

Quins són doncs els motius que indueixen al pessimisme i a l'abandonament de tota esperança de reforma del país?

Em sembla que el motiu principal és un agut sentiment d'impotència, que s'està escampant

fins i tot entre els cercles més elevats de la societat andorrana, els que tenen més recursos econòmics, socials i culturals.

No tinc cap dubte que hi ha reformes i opcions polítiques que permetrien al nostre país de progressar econòmicament i, alhora, de millorar les condicions de vida de les persones i famílies menys afavorides.

Però per agafar aquest camí es requereix una anàlisi rigorosa i realista de les causes en les quals està agafant embranzida el declivi.

Hem de reconèixer, també, que si volem anar endavant s'han de respectar inevitables vincles externs amb els nostres dos veïns, com assenyalava

---

Cal fer prevaldre una narració rigorosa i una proposta realista del futur d'Andorra

---

la Constitució, i també amb la Unió Europea.

I això continua requerint algunes reformes internes pendents que pertorbaran interessos consolidats i limitaran comprensibles aspiracions de major benestar immediat.

En definitiva, no es pot continuar endeutant l'Estat, sense ordre ni concert, i és necessari ser més competitius i fer créixer l'activitat econòmica productiva, bandejant l'especulativa.

Això requereix, també, posar a treballar conjuntament

les majors competències de les quals disposa el país. I sobretot, requereix temps llargs per obtenir els primers fruits.

Sí, així estan les coses. O així les veiem persones de diferents orientacions que compartim, a més de l'andorranitat, un bon coneixement de la situació de les empreses i els professionals del país.

La sensació d'impotència es transforma en pessimisme davant la dificultat de donar una resposta positiva a aquestes aspiracions reformistes.

Mentre s'assenyalen calendaris electorals i s'activen possibles candidatures de confrontació continuo pensant que al nostre país li convindria un moviment polític transversal, una veritable coalició de forces socials que estigués en situació de donar prevalença entre l'electorat, i, després, al Consell General i al Govern, a una narració rigorosa i una proposta realista del futur d'Andorra.

I, en conseqüència, aconseguir que es veiés acceptable la perspectiva de llarg període que és necessària per encarar les causes que ens porten al declivi econòmic i social.

Tanmateix no sembla pas que aquest camí de redreçament sigui fàcil. Ho veiem prou clarament si observem les contorsions de les actuals forces de govern amb l'esperança de no veure's desautoritzats per la marxa enrere que les condicions i la situació del país –no pas Europa– imposen al seu insostenible programa Horitzó 23.